

För en snar återförening av den världstrotskistiska rörelsen (Återföreningskongressens plattform, mars 1963)

Den världstrotskistiska rörelsen har varit splittrad sedan 1954. Olika försök i det förflutna att hela sprickan har visat sig fruktlösa. Men på båda sidor har det under en tid känts ett behov att göra ett nytt och mera energiskt försök till återförening med tanke på de uppmuntrande möjligheter som nu existerar att stimulera tillväxten av och inflytandet för Fjärde Internationalen, den Socialistiska Revolutionens Världsparti.

SWP (Socialist Workers' Party – den amerikanska sektionen) har betonat att en principiell bas nu existerar för att ena de största strömningarna inom den världstrotskistiska rörelsen. Under det senaste året har Internationella Sekretariatet (IS) tagit initiativ för att betona nödvändigheten och möjligheten av att få ett slut på splittringen. Den Internationella Kommittén (IK) har å sin sida föreslagit upprättandet av en kommitté med jämn sammansättning. Även om några kamrater i IK betraktar detta som ett rent praktiskt steg för att underlätta en gemensam diskussion och ett enat arbete för det gemensamma intresset, välkomnade majoriteten uppenbarligen bildandet av denna kommitté som ett viktigt steg på vägen till en snar återförening.

Samtidigt som avgörande skillnader återstår, särskilt om orsakerna till splittringen 1954, synes oenigheten vara av sekundär betydelse i förhållande till det gemensamma, grundläggande programmet och den gemensamma analysen av de viktigaste strömningarna i världsutvecklingen som förenar de två sidorna. Med god vilja borde det vara möjligt att hålla de återstående skillnaderna inom en enhetlig organisation, underkasta dem en fortsatt diskussion och ett klargörande, och så realisera de stora fördelar som skulle bli följden av en sammanslagning av de styrkor, och den kunnighet och de resurser som nu finns på den ena eller andra sidan.

Det viktigaste faktum är att majoriteten på båda sidor nu har en solid gemensam syn när det gäller de grundläggande ståndpunkterna för den världstrotskistiska rörelsen. Vi skall så kort som möjligt visa på dessa gemensamma punkter:

1. Den nuvarande smärtsamma världskrisen återspeglar djupast sett en förlängd kris för det revolutionära ledarskapet. Produktivkrafternas utveckling i global skala har gjort världen övermogen för socialismen. Endast en socialistisk planekonomi kan snabbt besegra den ekonomiska underutvecklingen i de koloniala och halvkoloniala länderna, befria mänskligheten från hotet av nukleär förintelse och skapa ett världssamhälle av ständig fred, gränslöst överflöd, obegränsad expansion för kulturen och full frihet för alla människor. Utan en internationell seger för socialismen, kommer den ruttnande kapitalismen att fortsätta ödsla bort enorma resurser, att hålla två tredjedelar av jordens befolkning i fruktansvärd fattigdom, att bevara en social och rasmässig ojämlikhet, och att understödja diktatoriska regimer. Som en fullbordad av detta dystra perspektiv av svält, osäkerhet, ojämlikhet och förtryck, erbjuder kapitalismen det ständiga hotet av nukleär förstörelse.
2. Den fördröjning av den socialistiska världsrevolutionen utöver alla de förväntningar som de stora marxisterna hade, beror framför allt på bristande kapacitet hos arbetarrörelsens ledarskap och deras cyniska tjänst som lakejer för kapitalistklassen eller Kreml-byråkratin. De bär ansvaret för att de stora revolutionära efterkrigskriserna 1918-23 och 1943-47, liksom den mindre krisen 1932-37, inte kulminerade med proletariats maktövertagande i de utvecklade kapitalistiska länderna.
3. Endast genom att bygga nya revolutionära marxistiska masspartier som kan leda arbetarklassen och bönderna till makten, kan världskrisen mötas med framgång och ett tredje världskris; undvikas. Att bygga sådana partier är målet och syftet för den världstrotskistiska

rörelsen. Ett program av övergångskrav och -åtgärder spelar en avgörande roll i partibyggandet, eftersom det stora problemet i ledarskapets kris är att överbrygga klyftan mellan massornas nuvarande medvetande som centreras kring dagsnära problem och frågor – och den medvetandenivå som krävs för att möta den objektiva nödvändigheten att störta kapitalismen och bygga arbetarstater baserade på demokratiskt valda och demokratiskt fungerande arbetarråd. Leninistiska metoder måste utnyttjas för att bygga upp revolutionärt socialistiska partier. Detta inkluderar en tålmodig, envis rekrytering av arbetare till den kärna av revolutionära socialistiska partier som redan upprättats; men också, där så är nödvändigt eller möjligt, flexibla närmanden till olika tendenser inom massorganisationer, vilka kan fås att anta den revolutionära marxismens program. Individuell rekrytering och taktiska steg av stora mått är kompletterande sätt för partibyggandet, men vart och ett har sina egna problem och särskilda faror. I det ena finns en tendens till sekterism beroende på att man förvandlar en påtvingad isolering till en dygd; i det andra en anpassning till en reformistisk omgivning, vilket kan leda till högeropportunism: I den taktik som kallas ”entrism”, där ovanligt svåra och komplicerade situationer kan uppstå, bör det vara en norm för de som engagerat sig i detta arbete, att bibehålla en öppet, offentligt arbete, inkl. deras egna trotskistiska publikationer. Avsteg från denna norm måste värderas med full medvetenhet om de stora risker som ligger på lur.

4. Fjärde Internationalsen som internationell organisation och dess sektioner som nationella partier måste ansluta sig till principen om demokratisk centralism. Både teorin och den historiska erfarenheten har visat det riktiga i denna princip. Den demokratiska centralismen motsvara behovet av snabba, disciplinerade handlingar för att klara revolutionära uppgifter samtidigt som den garanterar diskussionsfrihet och rätten att bilda tendenser, varför utan ett verkligt politiskt liv förnekas medlemmarna. Genom sin anslutning till den interna demokratin står den världstrotskistiska rörelsen fjärran från de kvävande regimer som påtvingats de arbetarorganisationer som kontrolleras av byråkrater utbildade i stalinismens, socialdemokratins eller de reformistiska fackföreningarnas skolor.

5. De byråkratiska reformistiska och stalinistiska apparaterna utnyttjar inte arbetarklassens organiserade styrka för att störta kapitalismen där så är möjligt. De är först och främst intresserade av att bevara sina egna privilegier och sin egen makt och inte arbetarklassens långsiktiga intressen. På grund av tröghet, antisocialistiska ståndpunkter, eller medvetenhet om att ett uppsving också kan sopa undan dem, kämpar de för proletariats intressen endast med stor motvilja och under starkt tryck. Samtidigt som trotskisterna fördömer och opponerar sig mot reformismens och stalinismens dubbla onda vägrar de att identifiera de genuint socialistiska arbetarna i dessa massorganisationer med deras förrädiska ledarskap. Den trotskistiska rörelsen erkänner att huvuduppgiften inte helt enkelt är att föra ett litterärt krig mot reformismen och stalinismen, utan att verkligen vinna över dessa socialistiskt och kommunistiskt sinnade arbetare till den revolutionära marxismens program och organisation. Under trycket från de långa välståndsåren i de utvecklade kapitalistiska länderna och i reaktion mot stalinismens brott, har de småborgerliga intellektuella inlett en våldsam attack mot marxismens fundament. Det är nödvändigt att föra en fast ideologisk kamp mot denna revisionistiska strömning.

6. Sovjetunionen är fortfarande en arbetarstat trots att makten har usurperats av en privilegierad byråkrati. Produktionssättet är icke-kapitalistiskt, och har vuxit fram genom den socialistiska oktoberrevolutionens störtande av kapitalismen; och oavsett dess brister, reträtter och t.o.m. skadligheter, är det progressivt jämfört med kapitalismen. Den enorma expansionen för de sovjetiska produktivkrafterna genom en jättelik industriell och kulturell revolution förvandlade ett efterblivet bondeland till den andra industrimakten i Världen och utmanade imperialismens ledarroll på många av teknologins områden. Detta nya stora faktum i

världshistorien vittnar om den mäktiga styrka som ligger inneboende i planekonomin och visar det riktiga i den trotskistiska ståndpunkten om ovillkorligt försvar av de degenererade arbetarstaterna gentemot imperialismen.

7. I slutet av andra världskriget kunde den sovjetiska byråkratin sträcka ut sin makt och sin parasitism till de s k folkdemokratierna i Östeuropa och Nordkorea. Men för att bevara sin privilegierade ställning tvingades den förstöra kapitalismen i dessa länder och göra det med byråkratiskt-militära medel. Att sådana medel kunde lyckas berodde på de abnorma förhållandena med en tillfällig kollaps för det inhemska kapitalistiska-storgodsherraväldet tillsammans med en utomordentlig svaghet för arbetarklassen som en följd av kriget och ockupationen. På så sätt uppstod de deformerade arbetarstaterna. Dessa försvaras av den trotskistiska rörelsen mot imperialismens försök att återupprätta kapitalismen.

8. I arbetarstaterna, där den proletära demokratin krossades av stalinismen, eller aldrig kom till stånd beroende på det stalinistiska inflytandet, är det nödvändigt att kämpa för dess återupprättande eller bildande, för en demokratisk administration av staten och planekonomin genom de arbetande massorna. Genom en politisk kontrarevolution förstörde Stalin den proletära demokrati som rådde på Lenins och Trotskijs tid. De leninistiska styrkorna står därför inför behovet att organisera revolutionärt-marxistiska partier för att förse arbetarklassen med ett ledarskap för att störta den byråkratiska kastens diktatoriska styre och ersätta den med en proletär demokrati. Detta innebär en politisk revolution. Genom att den proletära demokratin återskapas på en högre nivå, kommer arbetarstaterna – framför allt Sovjetunionen – att återvinna den attraktionskraft som de åtnjöt före Stalins tid, och detta kommer att bli en 'frisk impuls till kampen för socialism i de utvecklade kapitalistiska länderna.

9. Uppkomsten av en arbetarstat på Kuba – dess exakta form måste fortfarande bestämmas – är av särskilt intresse eftersom revolutionen där utfördes av ett ledarskap som var fullständigt oberoende av stalinismen. Genom sin utveckling mot den revolutionära marxismen, blev 26-julirörelsen ett mönster som nu står som exempel för ett antal andra länder.

10. Som ett resultat av det nya uppsvinget för världsrevolutionen, framförallt den enorma segern i Kina, vilket förändrade relationerna mellan klasskrafterna i internationell skala, har det sovjetiska proletariatet – vilket redan hade stärkts och blivit självmedvetet genom segern över den tyska imperialismen i andra världskriget och Sovjetunionens stora ekonomiska, teknologiska och kulturella framsteg, utövat ett allt större tryck på den byråkratiska diktaturen, särskilt efter Stalins död. I hopp om att lätta detta tryck, har den härskande kasten gjort eftergifter av enorma mått, avskaffat de extrema formerna av polisdiktaturen (upplösning av tvångsarbetslägren och modifiering av Stalins brutala arbetsläger, avskaffandet av Stalinkulten, rehabiliteringen av de många offren i Stalins utrensningar, garantier för en avsevärd höjning av folkets levnadsstandard, t.o.m. lättnader i restriktionerna mot tanke- och diskussionsfriheten på olika områden). Chrusjtjovregimen har ingen avsikt att upplösa den byråkratiska diktaturen en bit i taget; dess mål är inte "självreformer" utan bevarandet av kastens styre inför det växande folkligt tryck. Men massorna accepterar eftergifterna som en avbetalning på sin skuld och söker förvandla vinsterna till nya stödjepunkter i kampen för det slutgiltiga målet att återupprätta demokratisk proletär kontroll över ekonomin och staten. Detta långsamma men solida stärkande av proletariatets ställning i de europeiska arbetarstaterna är en av de grundläggande orsakerna till stalinismens världsomfattande kris.

11. De skillnader som slutgiltigt krossade stalinismens monolitiska struktur började på ett spektakulärt sätt med en ideologisk och politisk konflikt mellan partiledningen i Jugoslavien och Sovjetunionen. Denna konflikt vidgades genom de Ungerske arbetarnas försök till en politisk revolution. Den kubanska revolutionen fördjupade krisen än mer. Genom den kinesisk-sovjetiska konflikten har den blivit en av – de viktigaste frågorna i världspolitiken.

Samtidigt som den på ett omedelbart sätt uttrycker intressekonflikten mellan de olika nationella byråkratiska grupperna, och mellan sovjetbyråkratin och arbetarklassen i de länder den härskar över, återpeglar krisen i djupet stalinismens oförmåga att behärska levande segerrike revolutioner där det militanta avantgardet söker återvända till Lenins läror. Krisen är därför mycket progressiv till sin karaktär, och innebär ett viktigt steg för att återupprätta en världsomfattande: revolutionärt marxistisk massrörelse.

12. I förening med stalinismens världskris, spelar den koloniala revolutionen nu en nyckelroll i den världsrevolutionära processen. Inom mindre än ett decennium, har den tvingat imperialismen att nästan totalt avskaffa det direkta koloniala styret och i stället utnyttja ett indirekt styre som substitut d.v.s. bilda ett nytt ”bolag” med den koloniala bourgeoisin, även om denna bourgeoisin på många ställen endast finns som embryo. Men detta försök att hindra de länder som väckts till liv av den koloniala revolutionen från att bryta sig ur det världskapitalistiska systemet stöter på oöverstigliga hinder. Det är i dessa länder omöjligt att lösa de historiska problemen för en social, ekonomisk och kulturell befrielse och utveckling utan att störta kapitalismen likväl som att bryta imperialismens grepp. Den koloniala revolutionen tenderar därför att bli en permanent revolution som börjar med en radikal jordreform och inriktas på exproprieringen av de imperialistiska företagen och den ”nationella” kapitalistiska egendomen, upprättandet av en arbetarstat och en planekonomi.

13. I revolutionen – som börjar med enkla demokratiska krav och slutar med att de kapitalistiska produktionsförhållandena krossas – kan gerillakriget, fört av jordlösa bonde och halvproletära styrkor, under en ledning som alltmer tvingas föra revolutionen till dess slut, spela en avgörande roll för att underminera och påskynda sammanbrottet för en kolonial eller halvkolonial makt. Detta är en av de viktigaste lärdomarna från den erfarenhet vi vunnit efter andra världskriget. Den måste medvetet inkorporeras i strategin för att bygga revolutionärt-marxistiska partier i de koloniala länderna.

14. Kapitalismen lyckades vinna en tillfällig stabilitet igen i västeuropa efter det andra världskriget. Detta nederlag för arbetarklassen berodde huvudsakligen på den förrädiska roll som spelades av stalinistiska och socialdemokratiska ledarna, vilka hindrade massorna från att slå in på den socialistiska revolutionens väg under den stora revolutionära efterkrigs-krisen. Men denna tillfälliga stabilisering för kapitalismen och det efterföljande uppsvinget för produktivkrafterna skenade större och i sista hand mer explosiva motsättningar. Dessa inbegriper även de andra imperialistiska makterna, fr.a. USA och Japan. De inkluderar en ökad konkurrens i en geografiskt sammandragen världsmarknad; större oförenlighet mellan behovet att bekämpa inflationen och behovet att omvandla potentiella större ekonomiska kriser till mer begränsade recessioner; en ökad konflikt mellan en önskan att bevara ”sammhällsfreden” och behovet att angripa arbetarnas levnadsstandard, arbetsförhållanden och anställningsmöjligheter för att stärka konkurrenskraften. Dessa motsättningar pekar på allt större klasstrider som i akut form kan lyftas från den ekonomiska till den politiska nivån, och under fördelaktiga villkor för ledarskapet, kan stimulera arbetarrörelsen till ett nytt uppsving i de imperialistiska länderna och utmana kapitalismen i dess sista skansar.

15. En socialistisk seger i de utvecklade kapitalistiska länderna innebär den enda säkra garantin för en varaktig fred. Efter andra världskrigets slut har imperialismen metodiskt förberett en ny konflikt, där den kapitalistiska världen som helhet skulle mobiliseras mot arbetarstaterna, med Sovjetunionen som främsta angreppsmål. Upprustningen har blivit den huvudsakliga permanenta stöttan för den kapitalistiska ekonomin idag, en ekonomisk nödvändighet som sammanfaller med de politiska målen för den amerikanska kapitalistiska klassen vilken nu står i ledningen för kapitalismens världssallians. Den amerikanska imperialismen har stationerat kontrarevolutionära styrkor runt Kinas och Sovjetunionen. Dess första reaktion på nya befrielse-rörelser är att dränka dem i blod. Dess väpnade interventioner

har blivit allt farligare. Under Kubakrisen visade de kapitalistiska miljardärer som styr Amerika att de var beredda att angripa Sovjetunionen med kärnvapen och t.o.m. riskera hela civilisationens och mänsklighetens existens. Dessa fruktansvärda förstörelsevapen kan endast slitas från Wall Street-galningarna av den amerikanska arbetarklassen. Den europeiska socialistiska revolutionen kommer att spela en avgörande roll för att hjälpa det amerikanska proletariatet upp till den nivå som krävs för dess stora historiska uppgifter – ansvaret för världssocialismens slutgiltiga och avgörande seger.

16. Samtidigt som den trotskistiska rörelsen helhjärtat deltar i alla folkliga massrörelser för en unilateral kärnvapenedrustning; samtidigt som den kämpar för ett omedelbart slut på alla kärnvapenprov, betonar den överallt det grundläggande dilemma som mänskligheten står inför: världssocialism eller kärnvapenförstörelse. En klar förståelse för detta dilemma demoraliserar inte massorna. Tvärtom, det utgör en stark drivkraft för att krossa kapitalismen och bygga socialism. Det är självmordspolitik att tro att freden kan säkras genom ”fredlig samexistens” utan att krossa kapitalismen, framför allt kapitalismen i Amerika. Det bästa sättet att kämpa mot hotet av ett kärnvapenkrig är att kämpa för socialismen genom klasskampens medel.

Med tanke på enigheten kring dessa grundläggande ståndpunkter står den världstrotskistiska rörelsen inför plikten att kämpa för en återförening. Det är principiellt att bevara splittringen. Återföreningen har också blivit en trängande praktisk fråga. Överallt öppnar sig möjligheter för en tillväxt av den revolutionära rörelsen. Den kubanska revolutionen har tilldelat stalinismens klassarbetspolitik i Latin-Amerika och andra koloniala länder ett förödande slag. Nya tendenser som utvecklats under inflytande av segern på Kuba, orienterar sig mot den revolutionära socialismen och söker tillämpa lärdomarna från den koloniala revolutionen på sin egen situation. Den algeriska revolutionen har haft en liknande effekt på den afrikanska revolutionära nationalistiska rörelsens avantgarde. Att tillmötesgå dessa tendenser mot vänster, att samarbeta med dem, ja t.o.m. att gå samman med dem utan att ge upp de egna principerna har blivit en tvingande nödvändighet. En återförening kan underlätta framgången i detta arbete genom att stärka våra egna styrkor och ställa trotskismens attraktion i ett skarpt organisatoriskt fokus. De omedelbara följsatserna kommer att bli större effektivitet i vårt försvar av de koloniala revolutionerna inom de imperialistiska länderna och den större tyngd som trotskismens principiella program kommer att vinna bland alla seriösa revolutionärer som strävar efter en grundläggande ekonomisk, social, och politisk omvandling av sina länder. Å andra sidan är det uppenbart att en fortsatt uppdelning av den världstrotskistiska rörelsen i fraktioner som grälar med varandra om dunkla frågor kommer att fördärva dess möjlighet att attrahera nya styrkor i större skala.

Samtidigt har stalinismens kris, som lett till den stora differentieringen i den kinesisk-sovjetiska konflikten, lösgjort enorma styrkor inom de kommunistiska partierna över hela världen. Samtidigt som de attraheras av vårt leninistiska program och våra leninistiska traditioner, av det rättfärdiga i vår decennielånga kamp mot stalinismen och av vår betoning av den interna demokratin, förbryllas många militanter av vår bristande enhet och de stöts bort av vår tydliga oförmåga att mobilisera våra styrkor i en enda sammanhängande organisation. En återförening av den världstrotskistiska rörelsen skulle i stor grad bidra till att omskola de kommunistiska militanterna i leninismens genuina anda, dess verkliga traditioner av internationell solidaritet och proletär demokrati. Uppenbarligen skulle en enad världstrotskistisk rörelse visa sig vara mycket mer attraktiv för de styrkor inom den världskommunistiska rörelsen som blivit alltmer kritiska mot stalinismen och dess utskott, och vilka är redo att undersöka de ståndpunkter som intas av en rörelse som framstår som seriös inte bara när det gäller teorin utan även i sin organisatoriska förmåga.

Slutligen måste vi med yttersta noggrannhet betänka frågan om att appellera till den ungdom, både arbetare och studenter, som spelar en alltmer avgörande roll i upplopp, demonstrationer och de revolutionära omvälvningarnas ledarskap. Den kubanska revolutionen genomfördes huvudsakligen av ungdomar. Likaså störtade ungdomar korrupta diktaturer som Menderes i Turkiet och Syngman Rhee i Sydkorea. I kampen för de svartas jämlikhet i USA, för solidariteten med den algeriska revolutionen i Frankrike, mot upprustningen i Japan och Västtyskland och mot arbetslösheten i Storbritannien, utgörs chocktrupperna av ungdomar. Ungdomar står i täten i kampen för att fördjupa och utsträcka avstaliniseringen i Sovjetunionen och de östeuropeiska arbetarstaterna. Över hela världen är de fanbärarna i kampen för unilaterala kärnvapenedrustning. Vi kan attrahera de bästa skikten av denna nya generation av rebeller genom vårt djärva program, vår kampanj och militanta aktivitet; vi kan endast stöta bort dem genom att vägra gå samman på grund av gamla dispyter som är av föga intresse för unga revolutionärer, vilka fr.a. är intresserade av de stora politiska problemen och dagens brännande frågor.

En snar återförening har kort och gott blivit en nödvändighet för den världstrotskistiska rörelsen. Naturligtvis kommer svåra problem att finnas kvar i olika länder där friktionsstriden har varit lång och bitter. Men också dessa frågor kan lösas bäst under en allmän internationell återförning, vilket möjliggör för ledarna på båda sidor att arbeta för att upprätta en ny kamratlig atmosfär och skuffa undan bekymmer som inte har en verklig bas i den situation som råder för den världstrotskistiska rörelsen idag. Efter en period av gemensam kamratlig aktivitet i ett allt större antal områden, är vi övertygade om att vad som i början tycktes vara oöverstigliga lokala problem kan lösas av kamraterna själva genom demokratiska medel.

Vi tror att det också bodde vara möjligt för en enad organisation att föra fram rekommendationer för beaktande och som kan antas och som utan att bryta den centralistiska sidan i den demokratiska centralismen ta bort varje tvekan som fortfarande finns kvar om garanti för de demokratiska rättigheter som tillförsäkras i stadgarna.

Vår rörelse står inför ett ansvar som är lika stort och allvarligt som vid Fjärde Internationalens grundande 1938. Vi uppmanar båda sidor att vid sina internationella möten under de närmaste månaderna besluta att tiden är inne för att återförening den världstrotskistiska rörelsen och att de kommer att göra detta vid en Återföreningskongress som bör hållas så snart som möjligt efter dessa möten.

1 mars 1963